

บทความวิจัย (Research Article)

การพัฒนาแบบการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ 17 สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 The Development of an Assessment Model for 17 Teacher Competencies of Rajabhat University Pre-Service Teachers in the 21st Century

เทิดศักดิ์ สุพันธุ์* เพียงแข ภูผายาง และสุนันท์ สีพาย
Terdsak Suphandee*, Piangkae Poophayang and Sunan Siphai

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทของการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะ 2) พัฒนารูปแบบและเครื่องมือในการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะและ 3) ประเมินและทดลองใช้รูปแบบการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 โดยมีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบทของการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาครู โดยการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน นักศึกษาครูครุพี่เลี้ยง ผู้บริหาร จำนวน 30 คน ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบและเครื่องมือในการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะ โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ทรงคุณวุฒิ 34 ท่าน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล/การจัดการเรียนรู้ และอาจารย์ผู้สอนวิชาเอก ขั้นตอนที่ 3 การประเมินและทดลองใช้รูปแบบการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะ โดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินรูปแบบการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะ ทดลองใช้รูปแบบและเครื่องมือในการประเมิน กับนักศึกษาครู จำนวน 803 คน และประเมินความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถาม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) บริบทของการพัฒนาและการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู ในปัจจุบันมีการประเมินสมรรถนะในรายวิชาที่เรียนและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่เป็นมาตรฐานแยกประเมินต่างหาก เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินตามคำจำกัดความของสมรรถนะทั้ง 17 สมรรถนะ ในแต่ละสมรรถนะควรมีเครื่องมือที่หลากหลายใช้ในการประเมินตามลักษณะของแต่ละสมรรถนะ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารการผลิตครูควรมีส่วนในการประเมิน เครื่องมือในการประเมินสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติ มีวิธีการใช้เกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน 2) รูปแบบการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย สมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะ มีเครื่องมือประเมินที่หลากหลาย ได้แก่ แบบทดสอบแบบปรนัยและอัตนัย แบบประเมินพฤติกรรม การปฏิบัติ ทักษะ ประเมินตนเอง แบบสังเกตพฤติกรรม แบบวัดเจตคติ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ กิจกรรมสถานการณ์จำลอง และการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน ใช้ผู้ประเมินที่หลากหลาย ได้แก่ คณะ อาจารย์ผู้สอน

คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ 36000

Faculty of Education and Human Development, Chaiyaphum Rajabhat University, Chaiyaphum 36000

*Corresponding author; email: terdsakspd@hotmail.com

(Received: 20 February 2026; Revised: 8 May 2026; Accepted: 15 May 2026)

DOI: <https://doi.org/10.14456/psruhss.2026.8>

อาจารย์นิเทศ อาจารย์ที่ปรึกษา ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหาร เพื่อน และตนเอง มีเกณฑ์การประเมินแต่ละสมรรถนะ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของการประเมินและเครื่องมือการประเมินของแต่ละสมรรถนะ 3) ผลการประเมินรูปแบบและเครื่องมือประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะ จากผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าเฉลี่ยในภาพรวม อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.51) 4) ผลการทดลองประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะเบื้องต้น ในภาพรวม พบว่า ได้คะแนนร้อยละ 75.92 เมื่อพิจารณารายสมรรถนะพบว่า นักศึกษามีผลการประเมินสูงสุด คือ ศิลปะการใช้สื่อ ได้คะแนนร้อยละ 88.13 รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพความเป็นครูและทัศนคติ : การปรับตัว ได้คะแนนร้อยละ 87.07 และปฏิบัติงานครูอย่างมืออาชีพ ได้คะแนนร้อยละ 86.53 ตามลำดับ ส่วนสมรรถนะที่คะแนนต่ำที่สุด คือ ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ได้คะแนนร้อยละ 61.28 ภาวะผู้นำและสัมพันธ์ชุมชน ได้คะแนนร้อยละ 53.72 และบริหารจัดการชั้นเรียน ได้คะแนนร้อยละ 50.91 ตามลำดับ 5) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.64)

คำสำคัญ : สมรรถนะนักศึกษาครู การประเมินสมรรถนะ ศตวรรษที่ 21

Abstract

This research aimed to: (1) investigate the contextual foundations of developing 17 core Pre-Service teacher competencies; (2) design and develop a comprehensive assessment model and instruments for evaluating these competencies; and (3) evaluate and pilot the proposed assessment model for 21st-century Pre-Service teacher competencies. A multi-phase research design was employed. Phase 1 involved a contextual analysis conducted through in-depth interviews with 30 key stakeholders, including teacher educators, pre-service teachers, mentor teachers, and educational administrators. Phase 2 focused on the development of the assessment model and instruments through expert workshops with 34 specialists in educational measurement and evaluation, learning management, and subject-specific pedagogy. Phase 3 comprised expert focus group validation of the model, large-scale pilot implementation of the assessment with 803 pre-service teachers, and an evaluation of learner satisfaction using a structured questionnaire. Data were analyzed using descriptive statistics (means, percentages, and standard deviations) and qualitative content analysis.

The results indicated that: (1) Regarding the context of teacher competency development and assessment, teacher competencies are currently evaluated through coursework and professional teaching practicum experiences. However, there are still no standardized instruments specifically designed to assess each competency separately according to the operational definitions of the 17 competencies. Each competency should be assessed through a variety of assessment methods and instruments. Stakeholders involved in the teacher preparation process should participate in the assessment process. Furthermore, the assessment instruments should be practical for implementation and accompanied by clear procedures and explicit evaluation criteria. (2) The 21st-century Pre-Service teacher competency assessment model consisted of 17 Pre-Service teacher competencies and employed a variety of assessment instruments, including objective tests, subjective tests, behavioral rating scales, performance assessments, self-assessment forms,

behavioral observation forms, skill assessment forms, attitude scales, questionnaires, interviews, simulation activities, and portfolio assessment. Multiple evaluators were involved in the assessment process, including faculty members, instructors, supervising lecturers, academic advisors, mentor teachers, administrators, peers, and the students themselves. The assessment model also incorporated evaluation criteria and competency assessment results, depending on the context and assessment instruments used for each competency. (3) The evaluation results of the assessment model and instruments for the 17 teacher competencies, as reviewed by experts, indicated that the overall quality was at a good level ($M = 4.41$, $S.D. = 0.51$). (4) The results of the partial implementation of the assessment of the 17 teacher competencies showed that the overall competency score was 75.92%. When considering each competency individually, the highest-rated competency was Media Utilization Skills, with a score of 88.13%, followed by Teacher Personality and Attitude: Adaptability, with a score of 87.07%, and Professional Teaching Practice, with a score of 86.53%, respectively. In contrast, the competencies with the lowest scores were Curriculum Design and Development, with a score of 61.28%, Leadership and Community Relations, with a score of 53.72% percent, and Classroom Management, with a score of 50.91%, respectively. (5) The results of the student satisfaction evaluation toward the 21st-century teacher competency assessment model revealed that the overall level of satisfaction was high ($M = 4.46$, $S.D. = 0.64$).

Keywords : Pre-service teacher competencies, Competency assessment, 21st-century competencies

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏถือเป็นหน่วยงานใหญ่ในการผลิตครู ได้จัดทำโมเดลผลิตบัณฑิตครู (PTRU Model) โดยกำหนดสมรรถนะบัณฑิตราชภัฏไว้ 17 สมรรถนะ ถือเป็นแกนกลางที่ให้ทุกมหาวิทยาลัยสามารถนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของตนได้ โดยจุดเริ่มต้นของการยกระดับคุณภาพการผลิตครู และการพัฒนาครูของ มรภ. เริ่มตั้งแต่ปี 2561 โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทำการศึกษาข้อมูลอย่างรอบด้าน และได้ยกร่างโมเดลการผลิตและพัฒนาบัณฑิตครูมหาวิทยาลัยราชภัฏในปี 2563 และเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566 มหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่งทั่วประเทศร่วมกันแถลงข่าว “รูปแบบร่วมในการผลิตบัณฑิตและพัฒนาครูฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนากำลังคนสำหรับ ศตวรรษที่ 21” (PTRU Model : Professional Teacher of Rajabhat University) ที่โรงแรมอัศวิน แกรนด์ กรุงเทพมหานคร (ประชาชาติธุรกิจ, 2566)

มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งได้รายงานถึงการสร้างรูปแบบร่วมในการผลิตบัณฑิตครูให้มีสมรรถนะ และอัตลักษณ์เฉพาะมหาวิทยาลัย กล่าวคือ ทดลองใช้หลักสูตรแกนกลางในการผลิตบัณฑิตครู ที่ถูกเติมเต็มความเชี่ยวชาญเฉพาะทางตามบริบทของแต่ละราชภัฏเพิ่มเข้าไป สำหรับโมเดลผลิตบัณฑิตครู มีสมรรถนะบัณฑิตราชภัฏ 17 สมรรถนะ ดังนี้ 1) ปฏิบัติงานครูอย่างมืออาชีพ 2) ภาวะผู้นำและสัมพันธชุมชน 3) บริหารจัดการชั้นเรียน 4) ทำงานเป็นทีม 5) ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 6) สื่อสารอย่างมีกลยุทธ์ 7) บุคลิกภาพความเป็นครูและทัศนคติในการปรับตัว 8) จิตอาสา จิตสาธารณะ 9) ศิลปะการใช้สื่อ 10) อำนวยการเรียนรู้ 11) วัดและประเมิน 12) ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 13) ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร 14) เป็นพลเมืองดี 15) บูรณาการศาสตร์สู่การสอน 16) นวัตกรรมทางการศึกษา และ 17) จิตวิญญาณความเป็นครู ซึ่งทางมหาวิทยาลัยราชภัฏมั่นใจและภูมิใจอย่างยิ่งว่า โมเดลผลิตบัณฑิตครู จะมีความสมบูรณ์และสอดคล้องกับความต้องการบัณฑิตครูในศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง

และยังมีความสอดคล้องกับข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน จึงเชื่อว่าหากนำโมเดลนี้ไปใช้จะทำให้เราได้ครูมืออาชีพ ตอบโจทย์ความต้องการของประเทศได้ (เดลินิวส์, 2566)

จากการร่วมกันแถลงข่าว เพื่อใช้รูปแบบร่วมในการผลิตบัณฑิตและพัฒนาครูฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนากำลังคนสำหรับศตวรรษที่ 21 ดังกล่าว ยังมีภารกิจสำคัญในการนำไปใช้กับนักศึกษาครู เพื่อการผลิตครูอย่างมีคุณภาพ และการพัฒนาเครื่องมือและรูปแบบในการประเมินสมรรถนะทั้ง 17 สมรรถนะ ซึ่งพบว่า ยังไม่มีเครื่องมือหรือรูปแบบที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะดังกล่าว เนื่องจากจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการใช้ประเมินสมรรถนะเพื่อให้ทราบถึงระดับความสามารถและสมรรถนะนักศึกษาครูทั้ง 17 สมรรถนะ ว่าเกิดขึ้นกับนักศึกษาครูมากน้อยเพียงใด และข้อมูลที่ได้จากการประเมินยังสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการในการพัฒนาสมรรถนะครูในโอกาสต่อไป จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา เช่น วิภาวรรณ เอกวรรณ และคณะ (2560) ได้ดำเนินการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ กุญชดา กฤตเมธกุล และคณะ (2564) ดำเนินการประเมินสมรรถนะของบัณฑิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ประจำปีการศึกษา 2562 โดยศึกษาองค์ประกอบ ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะการทำงาน และ 3) ด้านคุณลักษณะ กรกมล ชูช่วย และคณะ (2565) ได้ดำเนินการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยศึกษาสมรรถนะที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนานักศึกษาตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพครู และพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และนริศรา เสือคล้าย (2566) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง แนวทางการประเมินสมรรถนะนิสิตนักศึกษาครูตามมาตรฐานวิชาชีพครู มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะนิสิตนักศึกษาครูตามความคาดหวังของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตนิสิตนักศึกษาครู และนำเสนอแนวทางการประเมินสมรรถนะนิสิตนักศึกษาครูตามมาตรฐานวิชาชีพครู จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นยังไม่พบการพัฒนาแบบและเครื่องมือประเมินที่ใช้สมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะ เป็นแกนหลักในการพัฒนารูปแบบและเครื่องมือประเมินตาม PTRU Model

นอกจากนี้จากการศึกษา พบว่า สมรรถนะหมายถึง ทักษะ (Skill) ความคิดรวบยอด (Concept) และเจตคติ (Attitude) ที่ต้องมีในการปฏิบัติงานทุกประเภท เป็นความสามารถอย่างหนึ่งในการนำเอาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี รวมทั้งเทคนิคในสาขาวิชาต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริง เพื่อทำงานและแก้ปัญหาให้ได้ผลอย่างสูงสุด (Good, 1973: 121) เป็นสิ่งที่มีอยู่ในตัวบุคคล ซึ่งถือเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล เพื่อให้บรรลุถึงความต้องการของงานภายใต้ปัจจัยสภาพแวดล้อมขององค์กร (Boyatzis, 1982: 58) และเป็นการค้นหาสิ่งที่จะทำให้เกิดการปฏิบัติงานที่ดีเลิศ หรือการปฏิบัติงานที่เหนือกว่า (Dales & Hes, 1995: 80) อีกทั้งสมรรถนะตามความรู้ ทักษะ และทัศนคติ (Competency as Knowledge, Skill and Attitude) คือ การแสดงออกทางพฤติกรรม หรือวิธีการต่าง ๆ ที่จะบ่งบอกว่าคนผู้นั้นมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้สูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด ในส่วนของสมรรถนะในลักษณะนี้ จะต้องแยกแยะออกมาให้เห็นว่า ความรู้ ทักษะ และทัศนคติอะไรบ้างที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งความสำเร็จดังกล่าวนี้ จะรวมไปถึงการมุ่งมั่นในความสำเร็จของเป้าหมาย (McLagan, 1997: 40-47)

แนวทางการประเมินสมรรถนะมีอยู่หลากหลาย ได้แก่ 1) วิธีทดสอบผลงาน (Tests of Performance) เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้รับการทดสอบทำงานบางอย่าง เช่น การเขียนอธิบายคำตอบ การเลือกตอบข้อที่ถูกที่สุด แบบทดสอบประเภทนี้ออกแบบมาเพื่อวัดความสามารถของบุคคล ภายใต้เงื่อนไขของการทดสอบ ตัวอย่างของแบบทดสอบประเภทนี้ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถทางสมองโดยทั่วไป แบบทดสอบที่วัดความสามารถเฉพาะ เช่น ความเข้าใจด้านการพัฒนาหลักสูตร และแบบทดสอบที่วัดทักษะหรือความสามารถทางด้านร่างกาย 2) วิธีการ

ประเมินตามพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกต (Behavior Observations) เป็นแบบทดสอบที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตพฤติกรรมของผู้รับการทดสอบในบางสถานการณ์ แบบทดสอบประเภทนี้ ต่างจากประเภทแรกตรงที่ผู้เข้ารับการทดสอบไม่ต้องพยายามทำงานอะไรบางอย่างที่ออกแบบมาเป็นอย่างดี แต่เป็นการถูกสังเกตและประเมินพฤติกรรมในบางสถานการณ์ เช่น การสังเกตพฤติกรรมการเข้าสังคม พฤติกรรมการสอน การสื่อสาร การใช้ภาษา การสัมภาษณ์ และ 3) วิธีการประเมินตนเอง (Self Reports) เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้ตอบรายงานเกี่ยวกับตนเอง เช่น ความรู้สึก ทศนคติความเชื่อ ความสนใจ แบบทดสอบบุคลิกภาพ แบบสอบถาม แบบสำรวจความคิดเห็นต่าง ๆ การตอบคำถามประเภทนี้ อาจจะไม่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกที่แท้จริงของผู้ตอบก็ได้ การทดสอบบางอย่าง เช่น การสัมภาษณ์อาจเป็นการผสมกันระหว่าง วิธีการประเมินตามพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกต และวิธีการประเมินตนเอง เพราะการถามคำถามในการสัมภาษณ์อาจเกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความคิด และทัศนคติของผู้ถูกสัมภาษณ์ และในขณะเดียวกันผู้สัมภาษณ์ก็สังเกตพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ด้วย (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2548)

จากที่กล่าวมาข้างต้นซึ่งพบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏได้ร่วมกันใช้รูปแบบการพัฒนาครูที่ประกอบด้วยการพัฒนาสมรรถนะครูที่มีเอกลักษณ์เฉพาะทั้ง 17 สมรรถนะ ซึ่งทุกมหาวิทยาลัยราชภัฏต้องนำไปใช้เป็นแกนกลางในการพัฒนานักศึกษาครู แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ การประเมินสมรรถนะ อีกทั้งยังไม่ปรากฏรูปแบบการประเมินและการพัฒนาเครื่องมือประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูที่เป็นมาตรฐานเพื่อใช้ในการประเมินนักศึกษาครูในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ 17 สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งรูปแบบการประเมินและเครื่องมือการประเมิน ทำให้ทราบว่า ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ คุณลักษณะ และสมรรถนะมากน้อยเพียงใด อยู่ในระดับใด ต้องได้รับการพัฒนาในเรื่องใด จึงจะทำให้เป็นผู้มีสมรรถนะตามรูปแบบการพัฒนาครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อให้เกิดแนวทางในการพัฒนาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงดำเนินการวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ 17 สมรรถนะในศตวรรษที่ 21” มุ่งหวังเพื่อศึกษาและพัฒนารูปแบบ กระบวนการ เครื่องมือ ในการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อใช้ในการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบริบทของการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะในศตวรรษที่ 21
2. เพื่อพัฒนารูปแบบและเครื่องมือในการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะในศตวรรษที่ 21
3. เพื่อประเมินและทดลองใช้รูปแบบการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะในศตวรรษที่ 21

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีรายละเอียดของการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบทของการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะในศตวรรษที่ 21

กลุ่มเป้าหมาย คือ อาจารย์ผู้สอน นักศึกษาครู ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหาร จำนวน 30 คน ประกอบด้วยอาจารย์ผู้สอน 8 คน นักศึกษาครู 12 คน ครูพี่เลี้ยง 7 คน ผู้บริหาร 3 คน เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์บริบทในการพัฒนาและการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูราชภัฏ 17 สมรรถนะ

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ได้แก่

- แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ในประเด็นของบริบทในการพัฒนานักศึกษาครู 17 สมรรถนะ ตลอดจนวิธีการและแนวทางในการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูในศตวรรษที่ 21 ตัวอย่างประเด็นคำถาม ได้แก่ “ท่านมี

แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาครูทั้ง 17 สมรรถนะอย่างไร” “ท่านมีวิธีการในการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูทั้ง 17 สมรรถนะ อย่างไร”

- แบบบันทึกการสัมภาษณ์ กล้องถ่ายภาพ และบันทึกวิดีโอ

การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง บริบทและแนวทางในการพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ การประเมินสมรรถนะครูของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้สมรรถนะในโมเดลการผลิตครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ 17 สมรรถนะเป็นหลัก
2. นิยามและให้ความหมายประเด็นการสัมภาษณ์ แยกเป็นรายละเอียดที่จะสร้างเป็นข้อคำถาม
3. สร้างข้อคำถามที่จะสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการประเมินนักศึกษาครูทั้ง 17 สมรรถนะ สภาพปัจจุบันในการประเมินสมรรถนะ แนวทางการประเมินสมรรถนะทั้ง 17 สมรรถนะ (วิธีการ/เครื่องมือ/ช่วงเวลา-ระยะเวลา/ผู้ประเมิน/การวิเคราะห์ผลการประเมิน)

4. ตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ด้านความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน โดยการพิจารณาความเหมาะสมระหว่างประเด็นการสัมภาษณ์กับข้อคำถามในการสัมภาษณ์ พบว่ามีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 – 1.00

6. ปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

การรวบรวมข้อมูล

(1) ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย โดยการนัดหมายเวลา สถานที่ ในการสัมภาษณ์ กรณีกลุ่มเป้าหมายอยู่นอกมหาวิทยาลัยวิจัยจะเดินทางไปสัมภาษณ์ ณ สถานที่ทำงานของกลุ่มเป้าหมาย

(2) บันทึกการสัมภาษณ์ โดยขออนุญาตอัดเสียง เพื่อนำมาถอดเทปในภายหลัง ซึ่งจะทำให้ได้รับข้อมูลครบถ้วน

- (3) ส่งข้อมูลในภาพรวมให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้รับทราบ เพื่อการยืนยันข้อมูลที่ถูกต้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบและเครื่องมือในการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

(1) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อร่วมกันพัฒนารูปแบบการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 จำนวน 1 ครั้ง กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ 34 ท่าน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล/การจัดการเรียนรู้ อาจารย์ผู้สอนวิชาเอก

- (2) พัฒนารูปแบบและเครื่องมือในการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะในศตวรรษที่ 21

(3) รูปแบบการประเมินฯ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ กระบวนการพัฒนา เครื่องมือประเมินทั้ง 17 สมรรถนะ เกณฑ์การประเมิน และผู้ดำเนินการประเมินแต่ละสมรรถนะ

(4) จัดทำรูปแบบการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูราชภัฏ 17 สมรรถนะ ในศตวรรษที่ 21 โดยคณะผู้ดำเนินการวิจัย เพื่อส่งให้ผู้ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการให้ข้อเสนอแนะ แล้วปรับปรุงให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินและทดลองใช้รูปแบบการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 เบื้องต้น โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

(1) ดำเนินการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินรูปแบบการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 ผู้ร่วมสนทนากลุ่มประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 2 คน หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 2 คน นักศึกษาครู 2 คน อาจารย์ผู้สอน 2 คน ครูพี่เลี้ยง 2 คน รวม 10 คน

(2) ปรับปรุงรูปแบบการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะ จากข้อเสนอแนะในการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นฉบับสมบูรณ์ และจัดส่งให้ผู้ร่วมสนทนากลุ่มพิจารณาอีกครั้ง แล้วปรับปรุงให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิให้เพิ่มเติม QR CODE และ LINK รูปแบบและเครื่องมือประเมินสมรรถนะทั้ง 17 สมรรถนะในรูปแบบการประเมิน มีลักษณะเป็น google drive เพื่อให้หน่วยงานอื่นสามารถดาวน์โหลดข้อมูลนำไปใช้ได้ในอนาคต เนื่องจากแต่ละสมรรถนะมีเครื่องมือประเมินจำนวนมาก ไม่สามารถนำเสนอเป็นเอกสารได้

รูปแบบการประเมินในงานวิจัยนี้ แต่ละสมรรถนะใช้เครื่องมือประเมินหลากหลายประเภทและใช้ผู้ประเมินที่หลากหลาย จึงมีข้อจำกัดในการทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือแต่ละชนิดซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ โดยหน่วยงานที่จะนำไปใช้ควรมีกระบวนการทดลองใช้เครื่องมือแต่ละสมรรถนะเพื่อหาคุณภาพ ก่อนนำไปประเมินจริงกับนักศึกษาครูในแต่ละหน่วยงาน

(3) ดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือประเมินสมรรถนะเบื้องต้นกับนักศึกษาครู โดยทำการประเมินกับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ 3 หลากหลายสาขาวิชาเอก โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 803 คน ซึ่งเป็นกลุ่มนักศึกษาที่เข้าอบรมพัฒนาและรับการประเมินสมรรถนะที่กำหนดให้ โดยเลือกเครื่องมือประเมินสมรรถนะเฉพาะที่มีลักษณะเป็นข้อสอบแบบปรนัยและแบบสอบถาม ทดลองประเมินสมรรถนะละ 1 ประเภท สร้างเป็น google form เพื่อทดลองใช้เบื้องต้นกับนักศึกษาครู ประกอบด้วย 1. ปฏิบัติงานครูอย่างมืออาชีพ เอกคณิตศาสตร์ 36 คน 2. ภาวะผู้นำและสัมพันธชุมชน เอกพลศึกษา 32 คน ภาษาอังกฤษ 38 คน 3. บริหารจัดการชั้นเรียน เอกการประถมศึกษา 25 คน 4. ทำงานเป็นทีม เอกพลศึกษา 60 คน 5. ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เอกคอมพิวเตอร์ศึกษา 35 คน 6. สื่อสารอย่างมีกลยุทธ์ เอกภาษาไทย 44 คน 7. บุคลิกภาพความเป็นครูและทัศนคติ : การปรับตัว เอกพลศึกษา 36 คน ภาษาอังกฤษ 40 คน 8. จิตอาสา จิตสาธารณะ เอกภาษาไทย 46 คน 9. ศิลปะการใช้สื่อ เอกการศึกษาปฐมวัย 67 คน สังคมศึกษา 14 คน 10. อำนวยความสะดวก เอกการศึกษาปฐมวัย 54 คน 11. วัดและประเมิน เอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป 40 คน คณิตศาสตร์ 39 คน 12. ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เอกพลศึกษา 31 คน 13. ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร เอกการประถมศึกษา 21 คน 14. เป็นพลเมืองดี เอกคอมพิวเตอร์ศึกษา 25 คน 15. บูรณาการศาสตร์สู่การสอน เอกสังคมศึกษา 33 คน 16. นวัตกรรมทางการศึกษา เอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป 28 คน 17. จิตวิญญาณความเป็นครู เอกพลศึกษา 32 คน คณิตศาสตร์ 37 คน

(4) ประเมินความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถามนักศึกษาครู เกี่ยวกับความเหมาะสมของ รูปแบบและเครื่องมือในการประเมิน ความชัดเจน ความครอบคลุมสมรรถนะ ภาษาที่ใช้ เกณฑ์การประเมิน ขั้นตอนการประเมิน เครื่องมือประเมินแต่ละสมรรถนะ และความเหมาะสมของผู้ประเมิน

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ได้แก่

- แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม
- แบบประเมินรูปแบบและเครื่องมือประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูจากผู้ทรงคุณวุฒิ
- แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบและเครื่องมือประเมินสมรรถนะครู 17 สมรรถนะ

ในศตวรรษที่ 21

การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- (1) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ การประเมินสมรรถนะครูของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้สมรรถนะในโมเดลการผลิตครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ 17 สมรรถนะเป็นหลัก

2. สร้างข้อคำถามและประเด็นที่จะสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับรูปแบบที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ได้แก่ องค์ประกอบของรูปแบบการประเมิน วัตถุประสงค์การประเมิน ความเหมาะสมของ วิธีการ/เครื่องมือ/ผู้ประเมิน/การวิเคราะห์ผลการประเมินแต่ละสมรรถนะ

3. ตรวจสอบแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ด้านความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมระหว่างประเด็นการสนทนากลุ่มกับข้อคำถาม พบว่ามีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 – 1.00

4. ปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในการสนทนากลุ่มต่อไป

(2) แบบประเมินรูปแบบและเครื่องมือประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูจากผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ การประเมินสมรรถนะครูของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้สมรรถนะในโมเดลการผลิตครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ 17 สมรรถนะเป็นหลัก

2. ศึกษาแบบและเครื่องมือประเมินสมรรถนะที่พัฒนาขึ้นเพื่อวางแผนทางสร้างข้อคำถาม

3. สร้างข้อคำถามที่จะประเมินรูปแบบการประเมินสมรรถนะครู โดยผู้ทรงคุณวุฒิ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

4. ตรวจสอบแบบประเมินด้านความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน โดยการพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถาม พบว่ามีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 – 1.00

5. ปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบและเครื่องมือประเมินสมรรถนะครูต่อไป

(3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาครูเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบและเครื่องมือในการประเมินสมรรถนะครู 17 สมรรถนะ

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ การประเมินสมรรถนะครูของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้สมรรถนะในโมเดลการผลิตครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ 17 สมรรถนะเป็นหลัก

2. ศึกษาแบบและเครื่องมือประเมินสมรรถนะที่พัฒนาขึ้นเพื่อวางแผนทางสร้างข้อคำถาม

3. สร้างข้อคำถามที่จะสอบถาม เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ได้รับการประเมิน แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

4. ตรวจสอบแบบประเมินด้านความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน โดยการพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถาม พบว่ามีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 – 1.00

5. ปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษาที่ได้รับการประเมินต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

- วิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่มโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

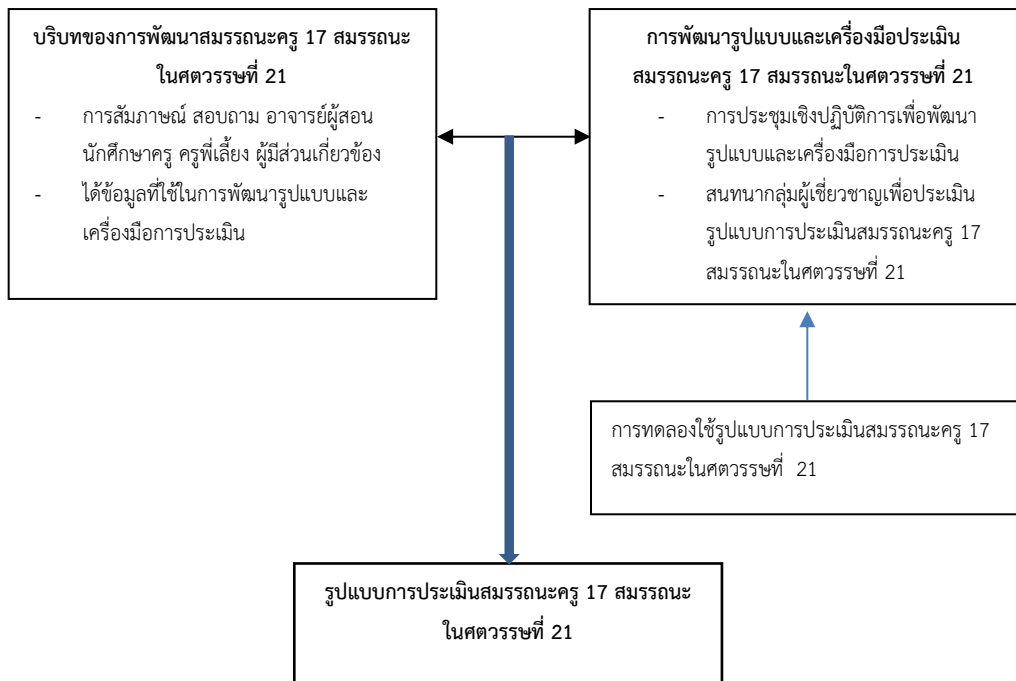
- วิเคราะห์ผลการประเมินรูปแบบและเครื่องมือประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูจากผู้ทรงคุณวุฒิโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

- วิเคราะห์ผลการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูโดยหาค่าร้อยละ เทียบกับเกณฑ์การผ่านร้อยละ 70 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ได้กำหนดจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมกันพัฒนารูปแบบและเครื่องมือประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะในขั้นตอนที่ 2 ของวิธีดำเนินการวิจัย

- วิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2553: 121)

4.51 – 5.00	หมายถึง	ดีมาก
3.51 – 4.50	หมายถึง	ดี
2.51 – 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	น้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

กรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ นำเสนอดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาบริบทของการพัฒนาและการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ มีความคิดเห็นในแนวทางเดียวกันคือ มีการประเมินสมรรถนะทั้ง 17 สมรรถนะในรายวิชาและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แต่ยังไม่มีความพร้อมที่เป็นมาตรฐานแยกประเมินต่างหาก เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินตามคำนิยามศัพท์หรือคำจำกัดความของสมรรถนะทั้ง 17 สมรรถนะ ในแต่ละสมรรถนะควรมีเครื่องมือที่หลากหลายใช้ในการประเมิน เช่น การปฏิบัติ การสังเกต แบบสอบถาม แบบทดสอบ การประเมินตามสภาพจริง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบวนการผลิตครูควรมีส่วนในการประเมิน ได้แก่ นักศึกษาประเมินตนเอง ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหาร ชุมชน อาจารย์ผู้สอน อาจารย์นิเทศ และการประเมินโดยเพื่อน เครื่องมือในการประเมินสามารถนำไปใช้ได้ในการปฏิบัติ มีวิธีการใช้ เกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน สมรรถนะทั้ง 17 เป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักศึกษาครู และการที่จะเป็นครูในอนาคต ต้องเกิดจากการบ่มเพาะจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การอบรมเชิง

ปฏิบัติการ การลงมือปฏิบัติ การฝึกปฏิบัติในสถานศึกษา ชุมชน การใช้ชีวิตร่วมกับคนในสังคม ซึ่งสิ่งสำคัญอย่างยิ่งควรมีการประเมินสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง และต้องทำให้นักศึกษามีสมรรถนะติดตัวไปจนรับราชการครู เป็นครูที่ดีในอนาคต

2. รูปแบบการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย สมรรถนะครู 17 สมรรถนะ มีเครื่องมือประเมินที่หลากหลาย ได้แก่ แบบทดสอบแบบปรนัย แบบทดสอบแบบอัตนัย แบบประเมินพฤติกรรม แบบประเมินการปฏิบัติ แบบประเมินตนเอง แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินทักษะ แบบวัดเจตคติ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ กิจกรรมสถานการณ์จำลอง และการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน ใช้ผู้ประเมินที่หลากหลาย ได้แก่ คณะ อาจารย์ผู้สอน อาจารย์นิเทศ อาจารย์ที่ปรึกษา ครูพี่เลี้ยง ผู้บริหาร เพื่อน และตนเอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของการประเมินแต่ละสมรรถนะ มีเกณฑ์การประเมิน และผลการประเมินสมรรถนะ ตลอดจน มีการนำเสนอ QR CODE และ LINK รูปแบบและเครื่องมือประเมินสมรรถนะ ให้สามารถนำไปเป็นเครื่องมือประเมินได้ นำเสนอองค์ภาพที่ 2 พร้อมนี้ได้นำเสนอตัวอย่างเครื่องมือประเมินที่อยู่ในรูปแบบการประเมินสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 จำนวน 1 สมรรถนะ ดังนี้

สื่อสารอย่างมีกลยุทธ์

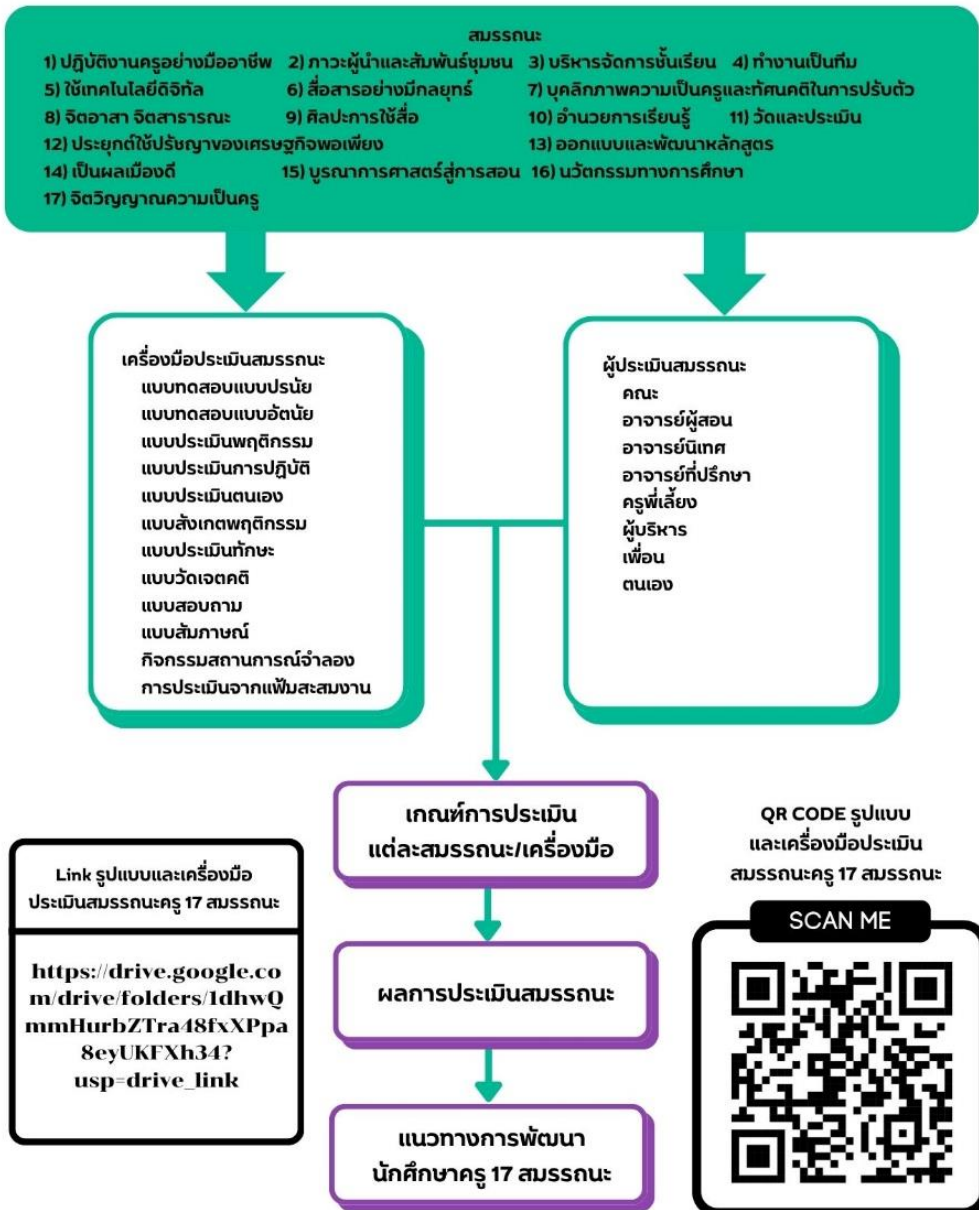
ลำดับ	เครื่องมือประเมิน	ผู้ประเมิน	เกณฑ์การประเมิน
1	แบบทดสอบวัดสมรรถนะ: สื่อสารอย่างมีกลยุทธ์ (ภาษาไทย) จำนวน ข้อ 50	คณะฯ	ผ่านร้อยละของ 70 คะแนนเต็ม
2	แบบทดสอบวัดสมรรถนะ: สื่อสารอย่างมีกลยุทธ์ (ภาษาอังกฤษ) จำนวน ข้อ 50	คณะฯ	ผ่านร้อยละ ของ 70 คะแนนเต็ม
3	แบบสอบถามวัดสมรรถนะ: สื่อสารอย่างมีกลยุทธ์ (20 ข้อคำถาม)	คณะฯ	ระดับดี ขึ้นไป
4	Competency Assessment Questionnaire: Strategic Communication (20 ข้อคำถาม)	คณะฯ	ระดับดี ขึ้นไป

QR CODE และ LINK เครื่องมือประเมินสมรรถนะที่ 6 สื่อสารอย่างมีกลยุทธ์

https://drive.google.com/drive/folders/15Pk0XJX61mSXrRLxBo5658tXLHdBHGrf?usp=drive_link

รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21

ภาพ 2 รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21

(3) ผลการประเมินรูปแบบและการทดลองใช้เบื้องต้นเพื่อประเมินสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21

ตาราง 1 ผลการประเมินรูปแบบและเครื่องมือประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูจากผู้ทรงคุณวุฒิ

หัวข้อประเมิน	ผลการประเมิน		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1. ความเหมาะสมของเครื่องมือประเมิน	4.10	0.32	ดี
2. ความหลากหลายของเครื่องมือประเมิน	4.90	0.32	ดีมาก
3. ความครอบคลุมเนื้อหาของแต่ละสมรรถนะ	4.30	0.48	ดี
4. ความยากง่ายในการนำเครื่องมือประเมินไปใช้	4.40	0.52	ดี
5. ความเหมาะสมกับระดับชั้นปีที่ประเมิน	4.20	0.42	ดี
6. วิธีวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมิน	4.70	0.48	ดีมาก
7. คำอธิบายวิธีการใช้เครื่องมือประเมิน	4.60	0.52	ดีมาก
8. เกณฑ์การผ่านในการประเมินแต่ละสมรรถนะ	4.50	0.71	ดี
9. จำนวนเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินในแต่ละสมรรถนะ	4.40	0.52	ดี
10. สามารถประเมินสมรรถนะทั้ง 17 สมรรถนะได้จริง	4.00	0.00	ดี
เฉลี่ยภาพรวม	4.41	0.51	ดี

จากตาราง 1 ผลการประเมินรูปแบบและเครื่องมือประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูในศตวรรษที่ 21 จากผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าเฉลี่ยในภาพรวม อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ความหลากหลายของเครื่องมือประเมิน ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.32), วิธีวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมิน ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.48) และคำอธิบายวิธีการใช้เครื่องมือประเมิน ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.52) ตามลำดับ ส่วนข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สามารถประเมินสมรรถนะทั้ง 17 สมรรถนะได้จริง ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.00)

ตาราง 2 ผลการทดลองใช้เบื้องต้นเครื่องมือประเมินสมรรถนะกับนักศึกษาครู 17 สมรรถนะ

สมรรถนะ	จำนวน (คน)	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ
1. ปฏิบัติงานครูอย่างมืออาชีพ (Professional Teacher)	36	33	28.56	86.53
2. ภาวะผู้นำและสัมพันธชุมชน (Leadership & Community Engagement)	70	33	17.73	53.72
3. บริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom Management)	25	33	16.80	50.91
4. ทำงานเป็นทีม (Teamwork & Collaboration)	60	15	11.67	77.78
5. ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Capability)	35	33	23.80	72.12
6. สื่อสารอย่างมีกลยุทธ์ (Strategic Communication)	44	33	27.57	83.54
7. บุคลิกภาพความเป็นครูและทัศนคติ : การปรับตัว (Personality & Mindset : Adaptability)	76	5.00	4.35	87.07
8. จิตอาสา จิตสาธารณะ (Public Mind and Volunteer Spirit)	46	33	27.85	84.39
9. ศิลปะการใช้สื่อ (Instructional media Literacy)	71	15	13.22	88.13
10. อำนวยการเรียนรู้ (Facilitating & Coaching)	54	33	27.80	84.23
11. วัดและประเมิน (Assessment and Evaluation)	79	50	32.28	64.56

สมรรถนะ	จำนวน (คน)	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ
12. ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy application)	31	33	28.42	86.12
13. ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร (Curriculum design & development)	21	38	23.29	61.28
14. เป็นพลเมืองดี (Good Citizen)	25	23	18.96	83.43
15. บูรณาการศาสตร์สู่การสอน (Integrated Knowledge for Teaching)	33	28	23.82	85.06
16. นวัตกรรมทางการศึกษา (Educational innovator)	28	23	15.96	69.41
17. จิตวิญญาณความเป็นครู (Teacher's spirit)	69	33	23.90	72.42
ร้อยละภาพรวมผลการประเมิน 17 สมรรถนะ		75.92		

จากตาราง 2 ผลการประเมินสมรรถนะ 17 สมรรถนะ ในภาพรวม พบว่าได้คะแนนร้อยละ 75.92 เมื่อพิจารณารายสมรรถนะพบว่า นักศึกษามีผลการประเมินสูงที่สุด คือ ศิลปะการใช้สื่อ (Instructional media artery) ได้คะแนนร้อยละ 88.13 รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพความเป็นครูและทัศนคติ : การปรับตัว (Personality & Mindset : Adaptability) ได้คะแนนร้อยละ 87.07 และปฏิบัติงานครูอย่างมืออาชีพ (Professional Teacher) ได้คะแนนร้อยละ 86.53 ตามลำดับ ส่วนสมรรถนะที่คะแนนต่ำที่สุด คือ ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร (Curriculum design & development) ได้คะแนนร้อยละ 61.28 ภาวะผู้นำและสัมพันธ์ชุมชน (Leadership & Community Engagement) ได้คะแนนร้อยละ 53.72 และบริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom Management) ได้คะแนนร้อยละ 50.91 ตามลำดับ

(4) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาครูที่มีต่อรูปแบบและเครื่องมือประเมินสมรรถนะครู

ตาราง 3 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการรูปแบบการประเมินสมรรถนะครู 17 สมรรถนะในศตวรรษที่ 21

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1.เครื่องมือประเมินมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.43	0.78	ดี
2.เครื่องมือประเมินครอบคลุมสมรรถนะที่สำคัญของครูอย่างครบถ้วน	4.43	0.77	ดี
3.ภาษาและคำชี้แจงที่ใช้ในเครื่องมือประเมินมีความเหมาะสมและไม่ซับซ้อน	4.47	0.72	ดี
4.เกณฑ์การให้คะแนนมีความชัดเจนและเป็นธรรม	4.43	0.75	ดี
5.เครื่องมือประเมินสามารถสะท้อนสมรรถนะของครูได้อย่างแท้จริง	4.45	0.74	ดี
6.ขั้นตอนในการดำเนินการประเมินมีความสะดวกและเป็นระบบ	4.48	0.73	ดี
7.ระยะเวลาในการประเมินมีความเหมาะสม	4.44	0.76	ดี
8.เครื่องมือประเมินมีความเป็นกลางและไม่เอนเอียง	4.50	0.74	ดี
9.ผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินมีความรู้ความเข้าใจในแบบประเมินสมรรถนะครู	4.46	0.77	ดี
10.ผลการประเมินสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.50	0.77	ดี
11.การใช้เครื่องมือประเมินนี้สามารถส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพของครูได้	4.46	0.76	ดี
12.เครื่องมือประเมินช่วยสะท้อนจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาอย่างชัดเจน	4.40	0.78	ดี
13.จำนวนหัวข้อ เนื้อหา ประเภท ของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีความเหมาะสม	4.42	0.77	ดี
14.เครื่องมือประเมินส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาวิชาชีพครู	4.47	0.72	ดี
15.ความพึงพอใจโดยรวมต่อเครื่องมือประเมินสมรรถนะครู	4.47	0.76	ดี
เฉลี่ยภาพรวม	4.46	0.64	ดี

จากตาราง 3 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 4.46, S.D.=0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เครื่องมือประเมินมีความเป็นกลางและไม่มีอคติ ($\bar{X}$ = 4.50, S.D.=0.74) และ ผลการประเมินสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}$ = 4.50, S.D.=0.77) รองลงมาคือ เครื่องมือประเมินส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาวิชาชีพครู ($\bar{X}$ = 4.47, S.D.=0.72) , ภาษาและคำชี้แจง ที่ใช้ในเครื่องมือประเมินมีความเหมาะสมและไม่ซับซ้อน ($\bar{X}$ = 4.47, S.D.=0.72) และ ความพึงพอใจโดยรวมต่อเครื่องมือประเมินสมรรถนะครู ($\bar{X}$ = 4.47, S.D.=0.76) ส่วนข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ จำนวนหัวข้อ เนื้อหา ประเภท ของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีความเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.42, S.D.=0.77)

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาบริบทของการพัฒนาและการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ มีความคิดเห็นในแนวทางเดียวกันคือ ปัจจุบันมีการประเมินสมรรถนะ ทั้ง 17 สมรรถนะในรายวิชาและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แต่ยังไม่มีการประเมินที่เป็นมาตรฐานแยกประเมินต่างหาก เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินตามคำนิยามศัพท์หรือคำจำกัดความของสมรรถนะทั้ง 17 สมรรถนะ ในแต่ละสมรรถนะควรมีเครื่องมือที่หลากหลายใช้ในการประเมินตามลักษณะของแต่ละสมรรถนะ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตครูควรมีส่วนในการประเมิน เครื่องมือในการประเมินสามารถนำไปใช้ได้ในการปฏิบัติ มีวิธีการใช้เกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน สมรรถนะทั้ง 17 เป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักศึกษาครูและการที่จะเป็นครูในอนาคต ต้องเกิดจากการบ่มเพาะจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การอบรมเชิงปฏิบัติการ การลงมือปฏิบัติ การฝึกปฏิบัติ ในสถานศึกษา ชุมชน การใช้ชีวิตร่วมกับคนในสังคม ซึ่งสิ่งสำคัญอย่างยิ่งควรมีการประเมินสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง และต้องทำให้นักศึกษาครูมีสมรรถนะติดตัวไปจนรับราชการ ดังนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งจึงต้องมีความตระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาครูให้สามารถใช้โมเดลผลิตบัณฑิตครูนี้จนมีความสมบูรณ์และสอดคล้องกับความต้องการบัณฑิตครูในศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง จึงเชื่อได้ว่าหากนำโมเดลนี้ไปใช้จะทำให้ได้ครูมืออาชีพ ตอบโจทย์ความต้องการของประเทศได้ (เดลินิวส์, 2566) จากผลการศึกษาบริบทแสดงให้เห็นว่า ทุกมหาวิทยาลัยควรมีการพัฒนาแบบการประเมินสมรรถนะครูอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการพัฒนาที่เป็นขั้นตอนโดยผู้มีส่วนร่วมในการผลิตครู การออกแบบเครื่องมือ เทคนิค วิธีการที่หลากหลาย การกำหนดเกณฑ์การประเมิน เพื่อให้สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการกำหนดกิจกรรม โครงการพัฒนาสมรรถนะครูได้ในอนาคต

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบการประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย สมรรถนะครู 17 สมรรถนะ มีเครื่องมือประเมินที่หลากหลาย ใช้ผู้ประเมินที่หลากหลายทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทและลักษณะของการประเมินแต่ละสมรรถนะ มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินแต่ละสมรรถนะที่ชัดเจน ผลการประเมินรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าเฉลี่ยในภาพรวม อยู่ในระดับดี แสดงให้เห็นว่า เครื่องมือประเมินสมรรถนะที่พัฒนาในครั้งนี้ มีความเหมาะสม สามารถนำไปประเมินสมรรถนะของนักศึกษาได้ สอดคล้องกับแนวคิดการประเมินสมรรถนะของ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2548) ที่ให้แนวคิดว่าการประเมินสมรรถนะเป็นการประเมินที่ต้องมีการสังเกตพฤติกรรมการทำงาน จดบันทึก และทำการประเมิน แบบประเมินพฤติกรรมสร้างได้หลายแบบ เช่น 1) แบบประเมินที่ใช้ความถี่ หรือปริมาณกำหนดระดับ 2) แบบประเมินที่ใช้พฤติกรรมกำหนดระดับ นอกจากนี้ในรูปแบบการประเมินมีการนิยามและมีคำจำกัดความในแต่ละสมรรถนะที่ชัดเจน อีกทั้งมีเครื่องมือที่หลากหลายในการประเมิน สอดคล้องกับแนวคิดของ แพร์รี (Parry, 1996) ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดองค์ประกอบ

สมรรถนะไว้ว่า ควรระบุสมรรถนะที่เป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้และวัดได้ เป็นจุดที่ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง และควรมีตัวอย่างอธิบายพฤติกรรม ใช้ภาษาที่อ่านง่าย และเข้าใจง่ายในการระบุสมรรถนะ

ผลการวิจัยที่พบว่าเครื่องมือประเมินต้องมีความหลากหลายและผู้ประเมินต้องเกี่ยวข้องกับทุกกระบวนการของการพัฒนาสมรรถนะ สอดคล้องกับผลการวิจัยของนริศรา เสือคล้าย (2566) ที่ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง แนวทางการประเมินสมรรถนะนิสิตนักศึกษาครูตามมาตรฐานวิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตนิสิตนักศึกษาครูคาดหวังให้นิสิตนักศึกษาครูมีสมรรถนะที่ สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู ในการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพครู สารการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ประกอบด้วย 3 สมรรถนะ คือ 1) การปฏิบัติหน้าที่ครู 2) การจัดการเรียนรู้ 3) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน 2. แนวทางการประเมินสมรรถนะนิสิตนักศึกษาครูในการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพครู สารการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 3 สมรรถนะ ดังนี้ 1) การปฏิบัติหน้าที่ครู ควรประเมินเกี่ยวกับความมุ่งมั่นพัฒนา ความเอาใจใส่ และการสร้างแรงบันดาลใจ รวมถึงการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน 2) การจัดการเรียนรู้ ควรประเมินเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ การประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียน การทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ควรประเมิน เกี่ยวกับความร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียน การเข้าถึงและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของวิภาวรรณ เอกวรรณัง และคณะ (2560) ที่ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า ควรมีการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาทางการศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ปริญาตรึสาขาครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ โดยการพัฒนาเป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้สมรรถนะหลัก 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้สมรรถนะย่อย ดังนี้ 1) การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ 2) การเตรียมสิ่งที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดการเรียนรู้ 3) การนำเข้าสู่บทเรียน 4) บทบาทของผู้อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน 6) การใช้สื่อ / วัสดุกรรม/แหล่งเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน 8) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 9) ความรู้ที่จะนำมาใช้ในวิชาชีพครู และ ตัวบ่งชี้สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรม การปฏิบัติงานครู โดยประกอบด้วยตัวบ่งชี้สมรรถนะย่อยดังนี้ 1) การแสดงพฤติกรรมที่บ่งบอกได้ถึงความศรัทธาในวิชาชีพครูและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน 2) ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับการประกอบวิชาชีพครู 3) ความรับผิดชอบและความมีวินัย 4) การทำงานร่วมกับผู้อื่น 5) ปฏิบัติตนตามวิถีความเป็นไทยและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 6) การใช้ทักษะการคิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู 7) ทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของกรรมล ชูช่วย และคณะ (2565) ที่ดำเนินการพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้สมรรถนะวิชาชีพครู โดยภาพรวมของตัวบ่งชี้สมรรถนะทั้งหมดอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.50

3. ผลการทดลองประเมินสมรรถนะนักศึกษาครูเบื้องต้น ในภาพรวม พบว่า ได้คะแนนร้อยละ 75.92 เมื่อพิจารณารายสมรรถนะพบว่า นักศึกษามีผลการประเมินสูงที่สุด คือ ศิลปะการใช้สื่อ รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพ ความเป็นครูและทัศนคติ : การปรับตัว และ ปฏิบัติงานครูอย่างมืออาชีพ ตามลำดับ ส่วนสมรรถนะที่คะแนนต่ำที่สุด คือ ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ภาวะผู้นำและสัมพันธ์ชุมชน และบริหารจัดการชั้นเรียน ตามลำดับ จากผลการประเมินแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความรู้ สมรรถนะและเจตคติสูงในการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

อันเป็นผลมาจากการบ่มเพาะให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติและมีความต่อเนื่องในการพัฒนา โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งใช้รูปแบบการผลิตครูอย่างต่อเนื่อง โดยจุดเริ่มต้นของการยกระดับคุณภาพการผลิตครู และการพัฒนาครูของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเริ่มตั้งแต่ปี 2561 โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทำการศึกษาข้อมูลอย่างรอบด้าน และได้ยกร่างโมเดลการผลิตและพัฒนาบัณฑิตครูมหาวิทยาลัยราชภัฏในปี 2563 และเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566 มหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่งทั่วประเทศร่วมกันแถลงข่าว “รูปแบบร่วมในการผลิตบัณฑิตและพัฒนาครูฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนากำลังคนสำหรับศตวรรษที่ 21” (PTRU Model : Professional Teacher of Rajabhat University) ที่โรงแรมอัสติน แกรนด์ กรุงเทพมหานคร (ประชาชาติธุรกิจ, 2566) ส่วนภาวะผู้นำและสัมพันธ์ชุมชนและบริหารจัดการชั้นเรียน ที่มีคะแนนประเมินต่ำ อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่รับการประเมินอยู่ในระดับชั้นปีที่ 2 และ 3 ซึ่งยังไม่ได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพเต็มรูปแบบ ทำให้ยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจัดการชั้นเรียนในสภาพจริง อีกทั้งยังไม่มีโอกาสในการแสดงบทบาทการเป็นผู้นำและสัมพันธ์กับชุมชนจริง เชื่อได้ว่าหากนักศึกษาได้ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียน จะทำให้ได้รับความรู้และประสบการณ์อันจะส่งผลให้นักศึกษามีสมรรถนะด้านนี้สูงขึ้น ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงควรมีการวางแผนการประเมินให้ครอบคลุมทุกชั้นปีหรืออาจจัดให้มีการประเมินสมรรถนะทั้ง 17 สมรรถนะก่อนสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จะทำให้มั่นใจว่านักศึกษาครูที่สำเร็จการศึกษาไปมีสมรรถนะที่สอดคล้องกับโมเดลผลิตบัณฑิตครู จะมีความสมบูรณ์และสอดคล้องกับความต้องการบัณฑิตครูในศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง และยังมีความสอดคล้องกับข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน จึงเชื่อว่าหากนำโมเดลนี้ไปใช้จะทำให้ได้ครูมืออาชีพ ตอบโจทย์ความต้องการของประเทศได้ (เดลินิวส์, 2566)

ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการประเมินสมรรถนะครู 17 สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า เครื่องมือประเมินสมรรถนะมีความเหมาะสมในการประเมิน สามารถนำไปใช้ในการประเมินนักศึกษาได้ อีกทั้งนักศึกษายังมีความพึงพอใจในเครื่องมือการประเมินอยู่ในระดับมาก สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาได้ จากผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุกัญญา บุญศรี และคณะ (2563) ที่ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง การประเมินสมรรถนะความรู้วิชาชีพครูช่างอุตสาหกรรมแบบพหุมิติของนักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรอุตสาหกรรมบัณฑิต ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการประเมินสมรรถนะความรู้วิชาชีพครูช่างอุตสาหกรรมแบบพหุมิติในมิติความรู้วิชาชีพครู นักศึกษาส่วนใหญ่มีผลการประเมินอยู่ในระดับไม่ผ่าน ส่วนมิติความรู้วิชาชีพช่างอุตสาหกรรมมีผลการประเมินอยู่ในระดับไม่ผ่าน 2) ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะ ความรู้วิชาชีพครูช่างอุตสาหกรรมแบบพหุมิติในมิติความรู้วิชาชีพครูและมิติความรู้วิชาชีพช่างอุตสาหกรรม พบว่า สมรรถนะความรู้วิชาชีพครูช่างอุตสาหกรรมแตกต่างกันตามสาขาวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 2 มิติ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของกฤษฎดา กฤตเมธกุล (2564) ที่ดำเนินการวิจัยเรื่อง การประเมินสมรรถนะของบัณฑิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ประจำปีการศึกษา 2562 เพื่อนำผลการศึกษามาใช้สำหรับการรายงานคุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาบัณฑิตให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยศึกษาองค์ประกอบ ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะการทำงาน และ 3) ด้านคุณลักษณะ ผลการศึกษา พบว่า 1) ภาพรวมสมรรถนะของบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีคุณภาพในระดับมาก แยกเป็นสมรรถนะรายด้าน ได้แก่ สมรรถนะด้านความรู้อยู่ในระดับมาก สมรรถนะด้านทักษะการทำงานอยู่ในระดับมาก และสมรรถนะด้านคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก 2) ภาพรวมสมรรถนะของบัณฑิตของคณะครุศาสตร์อยู่ระดับมากที่สุด แยกเป็นสมรรถนะรายด้าน ได้แก่ สมรรถนะ

ด้านความรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด สมรรถนะด้านทักษะการทำงานของบัณฑิตอยู่ในระดับมากที่สุดและสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า มีสมรรถนะ 2 สมรรถนะที่ผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 คือ ภาวะผู้นำและสัมพันธ์ชุมชน (Leadership & Community Engagement) และบริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom Management) ดังนั้นต้องมีการวางแผน มีโครงการและกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาทั้งสองสมรรถนะอย่างเข้มข้น
2. จากการพัฒนารูปแบบและเครื่องมือประเมินในงานวิจัยนี้ มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานอื่น สามารถนำไปใช้ในการประเมินสมรรถนะผู้เรียนได้โดยสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการประเมินได้ตามบริบทของแต่ละหน่วยงาน
3. หน่วยงาน สถาบันที่ต้องการใช้รูปแบบการประเมิน ควรศึกษาเครื่องมือการประเมิน วิธีการประเมิน เกณฑ์การประเมิน ผู้ประเมิน โดยสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ตามบริบทของแต่ละสถาบัน
4. เนื่องจากเครื่องมือประเมินในแต่ละสมรรถนะในงานวิจัยนี้มีหลากหลายประเภท ใช้ผู้ประเมินที่หลากหลาย จึงมีข้อจำกัดในการทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือแต่ละชนิด ดังนั้นหากสถาบันการศึกษาจะนำไปใช้ประเมินกันนักศึกษา ควรมีการทดลองใช้เครื่องมือเพื่อหาคุณภาพก่อนการประเมินจริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. โดยข้อจำกัดและระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย จึงไม่สามารถใช้เครื่องมือประเมินได้ครบถ้วนทั้ง 17 สมรรถนะ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรวางแผน ใช้ระยะเวลาในการประเมินให้ครบถ้วนทุกเครื่องมือในการประเมินตลอดจนใช้ผู้ประเมินที่มีความหลากหลายตามที่ระบุในรูปแบบและเครื่องมือประเมินแต่ละสมรรถนะ
2. ควรมีการวิจัย เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะนักศึกษาครู 17 สมรรถนะ ในศตวรรษที่ 21 โดยการสังเคราะห์เอกสาร สัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และดำเนินการวิเคราะห์หาค่าประกอบทางสถิติ เมื่อได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้แล้วสามารถนำมาสร้างเป็นเครื่องมือประเมินที่หลากหลายและมีคุณภาพได้ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กรกมล ชูช่วย, สุดารัตน์ ศรีมา และนันทยา น้อยจันทร์. (2565). การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(1), 138-148.
- กฤษดา กฤตเมธกุล และคณะ. (2564). การประเมินสมรรถนะของบัณฑิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ประจำปีการศึกษา 2562. ราชบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- เดลินิวส์. (2566). แฉลงข่าวหลักสูตรผลิตครูฐานสมรรถนะ มหาวิทยาลัยราชภัฏ. สืบค้น 30 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.dailynews.co.th/news/1996231/>
- นริศรา เสือคล้าย. (2566). แนวทางการประเมินสมรรถนะนิสิตนักศึกษาครูตามมาตรฐานวิชาชีพครู. *วารสารปัญญา*, 30(3), 1-17.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประชาชาติธุรกิจ. (2566). แฉลงข่าวหลักสูตรผลิตครูฐานสมรรถนะ มหาวิทยาลัยราชภัฏ. สืบค้น 30 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.prachachat.net/education/news-1205194>

วิภาวรรณ เอกวรรณัง, พิกุล เอกวางกรู และบุญเรียง ขจรศิลป์. (2560). การพัฒนาแบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 9(2), 119-131.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). *คู่มือสมรรถนะราชการพลเรือนไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

สุกัญญา บุญศรี ,กมลวรรณ ตังชนกานนท์ และศิริชัย กาญจนวาสี. (2563). การประเมินสมรรถนะความรู้วิชาชีพครูช่วงอุตสาหกรรมแบบพหุมิติของนักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรอุตสาหกรรมบัณฑิต. *วารสารครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 48(3), 349-369.

Boyatzis, R. E. (1982). *The Competent Manager: A Model for Effective Performance*. John Wiley & Sons, New York.

Dales, M., & Hes, K. (1995). *Creating Training Miracles*. Sydney: Prentice Hall.

Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.

McLagan, P. A. (1997). Competencies: The next generation. *Training and Development*, 51(5), 40-47.

Parry, Scott B. (1996). The Quest for Competencies. *Training*, 33(7), 48-54.